

ПРО ДОСЛІДНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ЛАБОРАТОРІЇ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯ ВНТУ ПРОТЯГОМ 2020- 2021 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розкриті основні напрямки дослідницької діяльності Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ, показано важливість соціології як науки та навчальної дисципліни, розглянута специфіка адаптації та особистісні ресурси студентської молоді, значення громадської думки.

Ключові слова: значення соціології, соціологічні дослідження, адаптації студентської молоді, особистісні ресурси, громадська думка, лабораторія соціологічних досліджень.

Abstract

The article presents the results of the activity of the Laboratory of Sociological Researches of VNTU, shows the importance of sociology as a science and discipline, the specifics of adaptation and personal resources of student youth are considered, the importance of public opinion.

Keywords: the significance of sociology, sociological research, adaptation of student youth, personal resources, public opinion, laboratory of sociological research.

Соціологія — це наука про людей, які діють у полі взаємних відносин (у соціальному просторі) [1].

Соціологія робить глобальні узагальнення, виводити найбільш загальні закономірності життєдіяльності всього суспільства й окремих соціальних груп у ньому, а також виявляє відношення людини й суспільства, суспільства й природи. Основна особливість соціологічного підходу — комплексний характер [2].

Освіта є найважливішою основою та відображенням рівня розвитку економіки, політики, духовності, культури, моральності як найбільш загальний, інтегральний показник розвитку будь-якого суспільства. Істотне значення має визначення і з'ясування освіти як цілісної соціальної системи. Без цього не можна зрозуміти її сутність, роль і призначення [3].

Дослідження особистісних ресурсів студентської молоді обумовлюється особливостями соціальних, економічних, культурних процесів, характерних для суспільства. Умови конкуренції вимагають від людини вміння пристосовуватися до нових реалій та досягати успіху як у професійній діяльності, так і в повсякденному житті [4].

Лабораторія соціологічних досліджень ВНТУ виконує роботу на належному рівні. Лабораторія функціонує у соціологічному напрямку, який передбачає здійснення моніторингу актуальних проблем студентської молоді та професорсько-викладацького складу ВНТУ, та популяризацію соціологічної інформації серед населення.

За звітний період лабораторією було:

- у вересні 2020 року розроблено інструментарій, створена гугл-форма, проведено опитування студентів, оброблені результати та створений звіт на тему: «**Залученість до дистанційного навчання під час карантину**». Об'єкт дослідження: студенти 1, 2, 3, 4 курсів бакалаврату та магістранти 1 та 2 року навчання усіх факультетів та навчальних інститутів ВНТУ. Усього було розіслано 4052 запрошень взяти участь в опитуванні. В опитуванні взяли участь 1112 осіб. Метод дослідження: інтернет-опитування;

- у листопаді 2020 року створена гугл-форма, проведено повторне опитування студентів, оброблені результати та створений звіт на тему: «**Залученість до дистанційного навчання під час карантину**». Об'єкт дослідження: студенти 1, 2, 3, 4 курсів бакалаврату та магістранти 1 та 2 року навчання усіх факультетів та навчальних інститутів ВНТУ. Усього було розіслано 3920 запрошень взяти участь в опитуванні. В опитуванні взяли участь 178 осіб. Метод дослідження: інтернет-опитування.

За результатами проведених опитувань на тему «**Залученість до дистанційного навчання під час карантину**» (терміни проведення: квітень 2020 р., травень 2020 р., вересень 2020 р., листопад 2020 р.) підготовлено порівняльний звіт та завідувачем Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ доцентом А. Слободянюком зроблено виступ-презентацію на тему «**Оцінка якості навчання у ВНТУ під час пандемії: результати дослідження**» на Методичній Раді ВНТУ у листопаді

2020 року. Результати даного дослідження оприлюднені на сайті Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ. URL: <http://socio-lab.vntu.edu.ua/download/articles/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%941,%20%D0%942,%20%D0%943,%20%D0%944-18.11.2020.pdf>.

Розроблено інструментарій, з використанням системи JetIQ запрограмовано опитувальний модуль та проведені соціологічні опитування на теми: **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**, **«Оцінювання освітнього процесу студентами бакалаврату ВНТУ»** та **«Оцінювання освітнього процесу магістрантами ВНТУ»**:

- у вересні 2020 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) другого, третього та четвертого курсів спеціальності 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (групи П-19б, П-18б, П-17б) Факультету менеджменту та інформаційної безпеки;

- у вересні 2020 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання освітнього процесу студентами бакалаврату ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) другого, третього та четвертого курсів спеціальності 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (групи П-19б, П-18б, П-17б) Факультету менеджменту та інформаційної безпеки;

- у вересні 2020 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми магістра другого року навчання) спеціальності 163 – «Біомедична інженерія» (група БМІ-19м) Факультету інфокомунікацій, радіоелектроніки та наносистем;

- у вересні 2020 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання освітнього процесу магістрантами ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми магістра другого року навчання) спеціальності 163 – «Біомедична інженерія» (група БМІ-19м) Факультету інфокомунікацій, радіоелектроніки та наносистем;

- у вересні 2020 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми магістра другого року навчання) спеціальності 073 – «Менеджмент» (група МФК-19м) Факультету менеджменту та інформаційної безпеки;

- у вересні 2020 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання освітнього процесу магістрантами ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми магістра другого року навчання) спеціальності 073 – «Менеджмент» (група МФК-19м) Факультету менеджменту та інформаційної безпеки;

- у січні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) першого, другого, третього та четвертого курсів спеціальності 126 – «Інформаційні системи та технології», ОПП «Інтелектуальні інформаційні системи» (групи ІІСТ-20б, ІІСТ-19б, ІІСТ-18б, ІІСТ-17б) Факультету комп'ютерних систем та автоматики;

- у січні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) першого, другого, третього та четвертого курсів спеціальності 126 – «Інформаційні системи та технології», ОПП «Прикладні інформаційні технології» (групи 2ІСТ-20б, 2ІСТ-19б, 2ІСТ-18б, 2ІСТ-17б) Факультету комп'ютерних систем та автоматики;

- у січні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми

навчання (здобувачі освітньої програми магістра першого року навчання) спеціальності 126 – «Інформаційні системи та технології», ОПП «Інформаційні технології аналізу даних та зображень» (група ІІСТ-20м) Факультету комп'ютерних систем та автоматики;

- у січні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) першого, другого, третього та четвертого курсів спеціальності 051 – «Економіка» (групи ЕК-206, ЕК-196, ЕК-186, ЕК-176) Факультету менеджменту та інформаційної безпеки;

- у січні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) першого, другого, третього та четвертого курсів спеціальності 075 – «Маркетинг» (групи МР-206, МР-196, МР-186, МР-176) Факультету менеджменту та інформаційної безпеки;

- у березні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання освітнього процесу студентами бакалаврату ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) першого, другого, третього та четвертого курсів спеціальності 126 – «Інформаційні системи та технології», ОПП «Інтелектуальні інформаційні системи» (групи ІІСТ-206, ІІСТ-196, ІІСТ-186, ІІСТ-176) Факультету комп'ютерних систем та автоматики;

- у березні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання освітнього процесу студентами бакалаврату ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) першого, другого, третього та четвертого курсів спеціальності 126 – «Інформаційні системи та технології», ОПП «Прикладні інформаційні технології» (групи ІІСТ-206, ІІСТ-196, ІІСТ-186, ІІСТ-176) Факультету комп'ютерних систем та автоматики;

- у березні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання освітнього процесу студентами бакалаврату ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) першого, другого, третього та четвертого курсів спеціальності 051 – «Економіка» (групи ЕК-206, ЕК-196, ЕК-186, ЕК-176) Факультету менеджменту та інформаційної безпеки;

- у березні 2021 року проведено опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему **«Оцінювання освітнього процесу студентами бакалаврату ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: студенти денної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) першого, другого, третього та четвертого курсів спеціальності 075 – «Маркетинг» (групи МР-206, МР-196, МР-186, МР-176) Факультету менеджменту та інформаційної безпеки.

У березні 2021 року складена програма, розроблено інструментарій, створена гугл-форма, проведено опитування аспірантів, оброблені результати та підготовлений загальний звіт на тему **«Оцінювання освітнього процесу аспірантами ВНТУ»**. Об'єкт дослідження: аспіранти 1, 2, 3, 4 року навчання спеціальностей: 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями); 052 Політологія; 073 Менеджмент; 121 Інженерія програмного забезпечення; 122 Комп'ютерні науки; 123 Комп'ютерна інженерія; 124 Системний аналіз; 125 Кібербезпека; 126 Інформаційні системи та технології; 131 Прикладна механіка; 132 Матеріалознавство; 133 Галузеве машинобудування; 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка; 144 Теплоенергетика; 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології; 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка; 163 Біомедична інженерія; 172 Телекомунікації та радіотехніка; 183 Технології захисту навколишнього середовища; 192 Будівництво та цивільна інженерія; 275 Транспортні технології (автомобільний транспорт). Метод дослідження: інтернет-опитування. Доступ до анкети:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc6Cdk_5T1CAKEiAqwoI60pSvua4wmiaPXcTlgDktqAChQkQ/closedform.

У квітні-травні 2021 р. оброблені результати та підготовлені звіти на тему **«Оцінювання освітнього процесу аспірантами ВНТУ»** для спеціальностей:

- 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка;
- 192 Будівництво та цивільна інженерія;
- 163 Біомедична інженерія;
- 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка;
- 122 Комп'ютерні науки;

Оброблені результати та підготовлені звіти про проведені соціологічні опитування надані першому проректору з науково-педагогічної роботи по організації навчального процесу та його науково-методичного забезпечення, проректору з науково-педагогічної роботи по організації навчального процесу та його науково-методичного забезпечення, проректору з науково-педагогічної роботи і соціальних комунікацій та директору Центру забезпечення якості освіти, а також розміщені на офіційному сайті Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ. Режим доступу: <http://socio-lab.vntu.edu.ua/ukr/poll/>.

Завідувачем Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ доцентом Слободянюком А. В. у квітні 2021 р. зроблені виступи-презентації на Методичній Раді ВНТУ та на Вченій Раді ВНТУ на тему «Оцінювання якості освітнього процесу здобувачами вищої освіти ВНТУ. Результати соціологічних опитувань».

Завідувач Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ доцент Слободянюк А. В. постійно брав участь у роботі експертних комісій НАЗЯВО.

При Лабораторії соціологічних досліджень працює **Студія молодого соціолога**, в рамках роботи якої разом зі студентами проведені порівняльні експрес-опитування та опубліковані матеріали на науково-практичних конференціях за темами:

№	Назва дослідження	Форма звітності
1	Основні напрямки діяльності Лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету протягом 2019-2020 навчального року	Слободянюк А. В. Основні напрямки діяльності Лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету протягом 2019-2020 навчального року. <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12581 .
2	Роль чоловіка та жінки в сучасному суспільстві: гендерні очікування	Коханко П. О., Слободянюк А. В. Роль чоловіка та жінки в сучасному суспільстві: гендерні очікування. <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12595 .
3	Засоби масової інформації як «четверта влада»	Берестечко М. О., Слободянюк А. В. Засоби масової інформації як «четверта влада». <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12604 .
4	Вплив засобів масової інформації та формування соціально-політичної позиції молоді України	Ярова М. С., Слободянюк А. В. Вплив засобів масової інформації та формування соціально-політичної позиції молоді України. <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12622 .
5	Сутність та сприйняття різних моделей вирішення конфлікту	Петров М. В., Слободянюк А. В. Сутність та сприйняття різних моделей вирішення конфлікту. <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12630 .
6	Гендерна політика на сучасному етапі розвитку українського суспільства	Манелюк В. Д., Слободянюк А. В. Гендерна політика на сучасному етапі розвитку українського суспільства. <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL:

		https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12637 .
7	Тероризм – глобальна загроза в сучасному світі	Хмарук С. М., Слободянюк А. В. Тероризм – глобальна загроза в сучасному світі. <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12647 .
8	Засоби масової інформації як спосіб формування громадської думки	Мусінкевич І. В., Слободянюк А. В. Засоби масової інформації як спосіб формування громадської думки. <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12699 .
9	Способи вирішення соціально-політичних конфліктів	Римар З. І., Слободянюк А. В. Способи вирішення соціально-політичних конфліктів. <i>Л Науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ</i> : збірник матеріалів доповідей (м. Вінниця, 10–12 травня 2021 р.). Вінниця, 2021. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2021/paper/view/12736 .

За авторством завідувача Лабораторії соціологічних досліджень к.соц.н., доцента Слободянюка А.В. видана колективна монографія «Специфіка розвитку сучасного соціально-гуманітарного середовища: кол. моногр. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2021. – 124 с.», де, зокрема наголошується, що громадська думка – один з найважливіших інструментів громадянського суспільства, за допомогою якого народ може оперативнo висловлювати свою довіру або недовіру до системи влади, тим самим встановлюючи кожний раз міру її легітимності [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Штомка Пйотр. Соціологія. Аналіз суспільства. – Львів: Колір ПРО, 2020. – 800 с.
2. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві [Текст] // Вісник «ВП». – 2011. – №1. – С.16-20.
3. Слободянюк А. В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А. В. Слободянюк // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 244-247.
4. Слободянюк А. В. Особистісні ресурси студентської молоді (на матеріалах соціально-психологічних досліджень) [Текст] / А. В. Слободянюк, Л. В. Косарева // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 17. – С. 89-95.
5. Слободянюка А. В. Вплив громадської думки в процесі формування державної політики// Специфіка розвитку сучасного соціально-гуманітарного середовища: кол. моногр. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2021. – 124 с.

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, завідувач лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, e-mail: slobodyanyuk@vntu.edu.ua

Slobodyanyuk Anatoly V — Ph.D in Sociology, assistant professor of social and political sciences, head of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, e-mail: slobodyanyuk@vntu.edu.ua